ការសិក្សាពីឌីណាមិកនៃភាពក្រីក្រៈ ឧបករណ៍តាមដានការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ

*រៀបរៀងដោយលោក សូ សុវណ្ណារិទ្ធិ **

សេចក្ដីផ្ដើម

វិទ្យាស្ថានបណ្ដុះបណ្ដាលនិងស្រាវជ្រាវដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា(វបសអ-CDRI) កំពុងធ្វើការសិក្សាពីឌីណាមិកនៃភាពក្រីក្រ (Poverty Dynamics Study: PDS)ដែលមានរយៈពេល២ឆ្នាំ (ឆ្នាំ២០០៨ និង ២០០៩)។[1] PDS បានធ្វើឡើងបន្ដពី ការសិក្សាពីការចាកផុតភាពក្រីក្រ (Moving Out of Poverty: MOPS) ដែលជាផ្នែកមួយនៃការសិក្សាលើ ១៨ ប្រទេស របស់ធនាគារពិភពលោក ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០០៤ និង ២០០៥។ កម្ពុជាជាប្រទេសតែមួយគត់ក្នុងការសិក្សានេះ ដែលបានបន្ដប្រមូលទិន្នន័យតាមបណ្ដោយពេល (longitudinal) និងជាលក្ខណៈក្រុម សំរាប់តាមដាន និងវិភាគលើគោលនយោបាយជាតិ។

ការសិក្សា PDS ជាឧបករណ៍សំខាន់មួយសំរាប់តាមដានភាពក្រីក្រ ដែលមាន ការអនុវត្តផែនការអភិវឌ្ឍន៍យុទ្ធសាស្ត្រជាតិ និងការកំនត់យុទ្ធសាស្ត្រជាតិកាត់បន្ថយភាពក្រីក្របន្ដពីនេះទៀតនៅឆ្នាំ២០១០ ។ ការសិក្សានេះ បានរចនារៀបចំជាពិសេសដើម្បីបង្ហាញពីទស្សនវិស័យក្នុងមូលដ្ឋាន និងទៅតាមបណ្ដោយពេល លើនិន្នាការនៃ ភាពក្រីក្រនៅកម្ពុជា ។ និន្នាការទាំងនេះមានបង្ហាញក្នុង អង្កេតសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមកិច្ចកម្ពុជា (CSES) ឆ្នាំ១៩៩៣/៩៤ ១៩៩៧ និង ២០០៤, ស្ថានភាពភាពក្រីក្រនៅកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៩៣ ១៩៩៧ និង ២០០៤ កសាងឡើងដោយ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ (NIS), និង អង្កេតប្រជាសាស្ត្រនិងសុខភាពកម្ពុជាចំនួនពីរ ធ្វើនៅ ឆ្នាំ២០០០ និង ២០០៥ (NIPH *et al.* 2006; NIS *et al.* 2001)។ ការវិភាគបន្ថែមទៀតលើនិន្នាការភាពក្រីក្រ និងវិសមភាព មានធ្វើឡើងក្នុងឯកសារ World Bank (2006) និង World Bank (2007)។ របាយការណ៍សិក្សាផ្សេងៗទៀត រួមមាន Ballard (2007), CDRI (2007a & 2007b) និង IRL (2007)។

PDS បានរចនារៀបចំឡើង ដើម្បីប្រើទិន្នន័យតាមបណ្ដោយពេលទាំងបែបបរិមាណនិងគុណភាព សំដៅរកមើលពី របៀបអាចជំរុញកំណើនដែលមានលក្ខណៈរាប់បញ្ចូល សំរាប់កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងវិសមភាព ។ ការសិក្សានេះ ធ្វើតេស្ដសាកល្បង និងព្យាយាមពន្យល់ពីបទពិសោធន៍នៅមូលដ្ឋាន រួចហើយធ្វើការបញ្ជាក់គាំទ្រ រឺក៏ចោទសំនួរ អំពីនិន្នាការជាតិ ដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍របស់ប្រជាជនដែលបានចាកផុត រឺធ្លាក់ចូលក្នុងភាពក្រីក្រ។

ការសិក្សានៅឆ្នាំ២០០៤/០៥ និង អង្កេតពីរដែលធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ២០០១ និង ២០០៤/០៥ អាចឱ្យយើងបានដឹងពី មូលហេតុ និង ចលនានៃការចាកផុត និងធ្លាក់ចូលក្នុងភាពក្រីក្រ ។ ប៉ុន្ដែការសិក្សានេះ មិនអាចវាយតំលៃបានទេថា តើចលនានេះវាបណ្ដោះអាសន្នរឺយ៉ាងណា តើគ្រួសារមួយចំនួនដែលឡើងធូរធារអាចចុះក្រីក្រវិញដែររឺទេ តើគ្រួសារដែលធ្លាក់ខ្លួនក្រនឹងនៅតែក្ររហូតរឺក៏អាចធូរធារឡើងវិញ ។ ការសិក្សានេះក៏មិនអាចវាយតំលៃដែរថា តើឌីណាមិកនៃភាពក្រីក្រដែលបានសង្កេតឃើញពីឆ្នាំ២០០១ ដល់ ២០០៤/០៥ (ពេលដែលកម្ពុជាជួប គ្រោះទឹកជំនន់ និងរាំងស្ងួតច្រើនឆ្នាំជាប់ៗគ្នា) វាខុសពីធម្មតា រឺក៏ស្របគ្នានឹងនិន្នាការយូរអង្វែង។ PDS នឹងស្វែងរកចំលើយលើសំនួរទាំងនេះ ។

សំនួរស្រាវជ្រាវសំខាន់ៗដែលគំរោងរយៈពីរឆ្នាំនេះ ត្រូវប្រឹងប្រែងស្វែងរកចំលើយ មានដូចខាងក្រោមៈ

- តើចលនាចាកផុតពីភាពក្រីក្រមានលក្ខណៈជាប់លាប់ប៉ុណ្ណា? តើចលនាប៉ុណ្ណាដែលអាចហៅថា "វិលចុះឡើង" (គ្រួសារធូរធារឡើង រួចចុះក្រវិញម្ដងទៀត) និងដែលមិនមែនជា ចលនាមានចិរភាព ។
- តើនិន្នាការសហគមន៍(កំនើនរឺការធ្លាក់ចុះ) វាជាលទ្ធផលនៃកត្ដារយៈពេលខ្លី (ដូចជា ទឹកជំនន់ និង រាំងស្ងួត) រឺក៏ជានិន្នាការរយៈពេលវែង?
- តើកត្ដាសំខាន់ៗខាងគ្រួសារ នឹងភូមិ ដែលបានកំនត់ឃើញក្នុងការសិក្សាឆ្នាំ២០០៤/២០០៥ នៅតែលេចធ្លោដដែល រឺយ៉ាងណា? តើមានដែររឺទេនូវកត្ដាថ្មីៗដែលមិនបានកំនត់ឃើញនៅឆ្នាំ២០០៤/០៥?
- តើនិន្នាការ និងគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ជះឥទ្ធិពលយ៉ាងណាទៅលើសហគមន៍ និងគ្រួសារ? តើភូមិ និងក្រុមចលនាផ្សេងៗ អាចទទួលបានច្រើនប៉ុណ្ណានូវឱកាសល្អ និងផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច អំពីកំនើន? តើវិសមភាព នៅជនបទកើនឡើង រឺក៏ថយចុះ?
- សំរាប់ភូមិ និងគ្រួសារនានា តើយុទ្ធសាស្ត្រសំរាប់ធ្វើចំរុះកម្មមុខចំណូលអ្វីដែលមានប្រសិទ្ធភាពបំផុត សំរាប់ជួយទ្រទ្រង់ដល់ចលនាឈានឡើង (ឧ. កំណែលំអផលិតភាព ការបង្កើនប្រភពចំនូល ការធ្វើចំនាកស្រុក)? តើការថយចុះធនធានទ្រព្យរួម និង គោលនយោបាយព្រៃឈើនិងនេសាទ មានផលប៉ះពាល់ អ្វីខ្លះដល់និន្នាការនៃភាពក្រីក្រ និងការចិញ្ចឹមជីវិត?
- តើស្ត្រី និងបុរស មានបទពិសោធន៍ខុសគ្នាយ៉ាងណា ទាក់ទិននឹងភាពក្រីក្រ កំនើនសេដ្ឋកិច្ច និងចលនាឈានឡើង? តើស្ត្រី និង បុរស បានចូលរួមចំនែករៀងៗខ្លួនអ្វីខ្លះដល់ប្រាក់ចំនូល និងផលិតភាពរបស់គ្រួសារ? តើការចូលរួមចំនែកខុសពីគ្នានេះ អាចប្រៀបធៀបយ៉ាងណាបានទៅនឹង ផលប្រយោជន៍ដែលពួកគេបានទទួល?

ការពិភាក្សា និង វិភាគទិន្នន័យដែលទទួលបានពីការសិក្សាបន្ដពី MOPS នេះអាចជួយបំភ្លឺពីឌីណាមិកនៃ ភាពក្រីក្រ។ លទ្ធផលស្រាវជ្រាវ នឹងជួយឱ្យអ្នកកសាងគោលនយោបាយកម្ពុជាកើនការយល់ដឹង កំនត់គោលដៅបានកាន់តែច្បាស់ និងធ្វើអន្ដរាគមន៍បានកាន់តែប្រសើរ ។

១. ក្របខ័ណ្ឌគោលគំនិត

ខាងក្រោមនេះ ជាសម្មតិកម្មស្រាវជ្រាវដែលយើងត្រូវស្វែងរកចំលើយ ។ ការបង្កើនកំនើនដើម្បីកាត់បន្ថយវិសមភាព និងភាពក្រីក្រ គឺជាក្របខ័ណ្ឌស្រាវជ្រាវសំរាប់ពិនិត្យលើសំនួរស្រាវជ្រាវ និងគោលនយោបាយសំខាន់ៗ ។ ក្របខ័ណ្ឌនេះបានរចនារៀបចំឡើង ដើម្បីធ្វើជាមូលដ្ឋានសំរាប់ធ្វើតេស្ដសាកល្បង នូវផែនការផ្សេងៗដែលមានចែងក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រដ្ឋាភិបាល និងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិឆ្នាំ២០០៦-២០១០ ព្រមទាំង បង្កើតឯកសារខាងទ្រឹស្ដីលើប្រធានបទនេះ ។ ការខិតខំបង្កើនការចូលរួមក្នុងពាណិជ្ជកម្មអន្ដរជាតិ និងសកលភាវូបនីយកម្ម អាចមានផលប៉ះពាល់ផ្ទាល់ និងប្រយោលលើភាពក្រីក្រ តាមរយៈការបង្កើន សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច ការងារ និងកំរិតសុខមាលភាព ។ គំរូវការកត្ដាផលិតកម្មផ្សេងៗដូចជា ដីធ្លី ពលកម្ម និងមូលធនហិរញ្ញវត្ថុ ទំនងជានឹងកើនឡើងទន្ទឹមគ្នានឹងកំនើនសកម្មភាព

---

* លោក សូ សុវណ្ណារិទ្ធិ ជាអ្នកស្រាវជ្រាវនៅវិទ្យាស្ថាន CDRI ។ អត្ថបទនេះ ផ្អែកទៅលើការសិក្សាពីការចាកផុតភាពក្រីក្រ (MOPS) របស់ CDRI កាលពីមុន

សេដ្ឋកិច្ច ហើយផ្ដល់ផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ដល់អ្នកក្រ ។ម្យ៉ាងទៀត អ្នកក្រមានឱកាសកាន់តែប្រសើរដើម្បីទទួលបានផលប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ និងដោយប្រយោលកាន់តែច្រើនពីអន្ដរាគមន៍ខាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្ត និងសង្គមកិច្ច ។ ប៉ុន្ដែឯកសារជាតិ និងអន្ដរជាតិសព្វថ្ងៃបង្ហាញថា កំនើនមិនអាចគ្រប់គ្រាន់សំរាប់កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រទេ បើសិនគ្មាន កំណែលំអខាងអភិបាលកិច្ច និងការបង្កើតស្ថាប័នសមស្រប ជាពិសេសដើម្បីធានាកម្មសិទ្ធិអចលនទ្រព្យ និង ពង្រឹងនីតិរដ្ឋ។ ស្ថិរភាពសេដ្ឋកិច្ច នយោបាយ និងសង្គម សំខាន់ខ្លាំងណាស់សំរាប់បង្កើតបរិយាកាសល្អជួយជំរុញ វិនិយោគ និងការហ៊ានប្រថុយនឹងហានិភ័យដែលចាំបាច់បំផុតដើម្បីញ៉ាំងឱ្យមានកំនើនខ្ពស់ប្រកបដោយចិរភាព។

ការសិក្សាក៏មានគោលដៅធំទូលាយនៃការកសាងចំនេះដឹង និងជំនាញខាងវិភាគរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវនៅ CDRI ដែលចូលរួមក្នុងគំរោងនេះ ។ ខុសប្លែកពីការសិក្សានៅឆ្នាំ២០០៤/០៥ ឯកទេសជំនាញរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវម្នាក់ៗនឹងត្រូវប្រើប្រាស់ និងពង្រឹងតាមរយៈការតាមដានពីប្រសិទ្ធភាពនៃគោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលក្នុងការពន្លឿនកំនើន ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ។

ការរកឃើញរបស់ MOPS ដែលបានផ្ដល់គំនិតយ៉ាងច្រើនដល់ របាយការណ៍វាយតំលៃភាពក្រីក្រនិងវិសមភាពរបស់ធនាគារពិភពលោក នឹងត្រូវកែសំរួល និងផ្ទៀងផ្ទាត់យោងតាមភស្ដុតាងផ្សេងៗដែលទទួលបានពីកំណត់ត្រា និងការវិភាគតាមបណ្ដោយពេលរបស់ PDS ។ ការស្រាវជ្រាវនេះ គួបផ្សំនឹងទិន្នន័យជាក្រុមដែលប្រមូលបាននៅឆ្នាំ ២០០១ និង ២០០៤/០៥ នឹងជួយបង្កើនការយល់ដឹងពីទំនាក់ទំនងដ៏ជ្រាលជ្រៅរវាង កំនើន វិសមភាព និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ។ អ្នកស្រាវជ្រាវរបស់ CDRI នឹងអាចកំនត់បានកាន់តែពេញលេញថា តើក្នុងករណីសិក្សាទាំងនេះ មានកត្ដាជំរុញកំនើនដែររឺទេ ។ កត្ដាសំខាន់ៗសំរាប់កំនើន មានជាអាទិ៍ វិនិយោគលើមូលធនរូបវ័ន្តនិងធនធានមនុស្ស វិនិយោគខាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្តនិងសង្គមកិច្ច ការអភិវឌ្ឍទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ ក្របខ័ណ្ឌអភិបាលកិច្ចនិងស្ថាប័ន និងស្ថិរភាពសេដ្ឋកិច្ច នយោបាយ នឹងសង្គម ។ ក្រៅពីការកំនត់អត្តសញ្ញាណអ្នកក្រ និងកត្តាផ្សេងៗនៃឌីណាមិកភាពក្រីក្រ PDS ក៏ខិតខំពង្រីកការយល់ដឹងខាងគោលនយោបាយស្ដីពី វិធីសំរាប់ញ៉ាំងឱ្យកំនើនមានលក្ខណៈរាប់បញ្ចូលដែរ ។ លទ្ធផលរកឃើញនឹងជួយបំភ្លឺពី កំនែទំរង់គោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលនាពេលថ្មីៗ តួនាទីរបស់វិស័យឯកជនក្នុងការអភិវឌ្ឍជនបទ/ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ព្រមទាំងជួយបង្ហាញពីទិសដៅគោលនយោបាយដើម្បីសំរេចបានគោលដៅកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រឱ្យបាន ៥០% នៅ ត្រឹមឆ្នាំ២០១៥ ។ នៅកម្ពុជា មិនទាន់មានចំណងទាក់ទងរឹងមាំល្អទេ រវាងជោគជ័យម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ (Fitzgerald & So 2007; Ballard 2007; CDRI 2007b) ។

២. គោលដៅនៃការស្រាវជ្រាវ

PDS មានគោលដៅផ្ដល់ព័ត៌មានជូនអ្នកកសាងគោលនយោបាយ ដោយខិតខំស្វែងយល់កាន់តែស៊ីជំរៅពី ឌីណាមិក មូលហេតុ និងនិន្នាការនៃភាពក្រីក្រតាមរយៈការវិភាគទិន្នន័យក្រុមដែលបានពី ៩ភូមិសិក្សា។ ការសិក្សា នឹងបន្តប្រើវិធីសាស្ដ្របែបបរិមាណ និងបែបគុណភាព ។ ដើម្បីរក្សាឃុំតទិន្នន័យក្រុមគ្រួសារដដែលនឹងត្រូវធ្វើអង្កេតឡើងវិញនៅឆ្នាំ២០០៨ ហើយសំនួរគ្រួសារជាច្រើន ដែលមិនបានសួរក្នុង MOPS ឆ្នាំ២០០៤/០៥ នឹងត្រូវដាក់បញ្ចូលក្នុងការសិក្សាលើកនេះដើម្បីឱ្យមានទិន្នន័យអាចប្រៀបធៀបគ្នាបាន។ MOPS ប្រើស្ថិតិពិពណ៌នា ដើម្បីវិភាគលើនិន្នាការសហគមន៍ និងកត្តានានាដែលជះឥទ្ធិពលដល់ចលនាគ្រួសារ ។ ក្នុងការសិក្សានេះ មានប្រើការវាស់វែងស្ថិតិកាន់តែទំនើបដើម្បីវិភាគលើបទពិសោធន៍ភាពក្រីក្រ និងស្វែងយល់ពីនិន្នាការសហគមន៍និងគ្រួសារ ព្រមទាំងឌីណាមិកនៃភាពក្រីក្រ ។ ការសិក្សាលើកនេះនឹងប្រឹងប្រែងបំបែកកត្តាចលនាសំខាន់ៗ ជាអត្ថបទសង្ខេបគោលនយោបាយខ្លីៗ និងប្រធានបទមួយចំនួន សំរាប់ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយ ។

វិធីសាស្ដ្របែបគុណភាព នឹងមានប្រើក្រុមគោលដៅ និងបទសំភាសន៍ពាក់កណ្ដាលរៀបរយ ដើម្បីធ្វើការគណនាលើទិន្នន័យបែបបរិមាណដែលប្រមូលបានពីអង្កេតគ្រួសារ ព្រមទាំងសិក្សាពីទិដ្ឋភាព និងបញ្ហានានាដែលមិនអាចសិក្សាបានល្អតាមវិធីសាស្ដ្របែបបរិមាណ ដូចជា អភិបាលកិច្ច ទំនុកចិត្តលើស្ថាប័នសាធារណៈ សុវត្ថិភាព និងសន្ដិសុខ ។ លើសពីនេះ ការសិក្សាឆ្នាំ២០០៨ នឹងផ្ដល់ឱកាសសំរាប់ធ្វើវិភាគកាន់តែស៊ីជំរៅលើបញ្ហានានាដែលផុសឡើង ដោយប្រៀបធៀបនឹងការសិក្សានៅឆ្នាំ២០០៤/០៥ និងការសិក្សាផ្សេងៗទៀតរបស់ CDRI ស្ដីពីភាពក្រីក្រ និងការចិញ្ចឹមជីវិត ។ ការសិក្សានឹងពិនិត្យលំអិតថែមទៀតពីវិសមភាពរវាងភូមិជនបទនិង គ្រួសារនានា តួនាទីនៃឥណទាន ចំនាកស្រុកក្នុងចលនាចាកផុតពីបញ្ហាភាពក្រីក្រ និងបញ្ហាផ្សេងៗខាងវិសមភាព ដូចជា ការរួមចំនែករបស់ស្ដ្រី និងបុរស-នារីវ័យក្មេង ដល់ប្រាក់ចំណូលរបស់គ្រួសារ និងផលប្រយោជន៍ដែល ពួកគេទទួលបាន ។

ជាបន្ថែមពីលើការចងក្រងលទ្ធផលរកឃើញជារបាយការណ៍សំរេចមួយ អ្នកស្រាវជ្រាវនឹងបំបែករបកគំហើញ ជាឯកសារសង្ខេបគោលនយោបាយមួយចំនួន ដើម្បីឆ្លើយតបឱ្យបានទាន់ពេលវេលាទៅនឹងតំរូវការព័ត៌មានពីសំណាក់អ្នកកសាងគោលនយោបាយ និងអ្នកធ្វើសេចក្ដីសំរេចចិត្ត។ ក្នុងនេះបានកំនត់ចេញជាប្រធានបទសំខាន់ៗ ចំនួន ៥ សំរាប់ពិនិត្យអង្កេតស៊ីជំរៅដើម្បីបង្កើតអត្ថបទសង្ខេបគោលនយោបាយ ដូចតទៅ :

១. ផលប៉ះពាល់នៃការឡើងថ្លៃម្ហូបអាហារទៅលើ សន្ដិសុខស្បៀង ផលិតកម្មកសិកម្ម និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ
២. កម្មសិទ្ធិដីធ្លី សុវត្ថិភាពកាន់កាប់ដី និងការប្រើប្រាស់ដីប្រកបដោយផលិតភាព
៣. ការអភិវឌ្ឍមីក្រូ-ហិរញ្ញវត្ថុ កំនើន និង ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ
៤. វិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ: ការកែលំអផ្លូវថ្នល់ ផលិតកម្មកសិកម្ម ទីផ្សារ និងការធ្វើចំរុះកម្មប្រភពចំនូល
៥. ទីផ្សារពលកម្ម: ចំនាកស្រុក កំនើន និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ។

ប្រធានបទទាំងនេះ បានជ្រើសរើសឡើងដោយផ្អែកលើ អាទិភាពដែលបានកំនត់នៅពេលចុះពិនិត្យភូមិសិក្សាទាំង ៩ ក្នុងចន្លោះពេលពីថ្ងៃទី ២២ មករា ដល់ ៦ កុម្ភៈ ២០០៨ ដើម្បីកំនត់ពីបញ្ហា និងនិន្នាការក្នុងសហគមន៍ ព្រមទាំង ផ្ទៀងផ្ទាត់ពី នីតិវិធីយកគំរូតាង ការប្រមូលទិន្នន័យ ការវាស់វែង និងក្របខ័ណ្ឌធ្វើវិភាគ ។ ប្រធានបទនានាបានទទួលការអនុម័តក្នុងកិច្ចប្រជុំពិភាក្សាផ្ទៃក្នុងមួយនៅថ្ងៃទី១៦ ឧសភា ២០០៨។ ការពិភាក្សាលំអិតពីមូលដ្ឋានទ្រឹស្ដី និងបទពិសោធន៍ជាក់ស្ដែង ដែលបានបង្កើតជាសម្មតិកម្មនិងសំនួរស្រាវជ្រាវទាក់ទងនឹងកម្ពុជា មានចុះក្នុងវេបសាយ http://www.cdri.org.kh/under "Major Projects" ។ យោងតាមបទពិសោធន៍អនុវត្ត MOPS គេត្រូវធ្វើការសិក្សាឯកសារយ៉ាងល្អមួយ មុននឹងដំណើរការស្រាវជ្រាវលំអិតថែមទៀតលើប្រធានបទទាំង ៥ នេះ ។

តួយ៉ាងជាក់ស្ដែង ចំពោះប្រធានបទទី១ ការឡើងថ្លៃម្ហូបអាហារទំនងជាធ្វើអោយភាពក្រីក្ររីករាលដាល និងធ្លាក់ធ្ងន់ធ្ងរមួយកំរិតទៀត ។ ប៉ុន្ដែក្នុងរយៈពេលវែង សំរាប់ប្រទេសមួយដែលមានសក្ដានុពលអាចសំរេចបាន អតិរេកយ៉ាងច្រើនៗនៃផលិតផលកសិកម្ម ផលប៉ះពាល់ទំនងជាមានលក្ខណៈវិជ្ជមាន

អោយតែគេបានអនុវត្ត វិធានការធានាឱ្យមានការប្រើប្រាស់ធនធាននានាប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពខ្ពស់ ជាពិសេសដីធ្លី ។

ក្នុងអំឡុងពេលធ្វើទស្សនកិច្ចដំបូង នៅខែកុម្ភៈ ២០០៨ ការឡើងថ្លៃម្ហូបអាហារ ជាការបារម្ភខ្លាំងជាងគេក្នុងជួរអ្នកដឹកនាំនៅមូលដ្ឋាន និងក្នុងចំណោមអ្នកកសាងគោលនយោបាយ នឹងអ្នកសំរេចចិត្ត។ ដូច្នេះជាការសំខាន់ដែលត្រូវសិក្សាពីកត្តារួមចំនែកដល់ការឡើងថ្លៃម្ហូបអាហារ ហើយប្រសិនបើម្ហូបអាហារនៅតែមានថ្លៃខ្ពស់ គេត្រូវសិក្សាពីផលប៉ះពាល់ដល់កំនើនវិសមភាព និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ។ យោងតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយជាតិ និងអន្តរជាតិ មូលហេតុចំបងនៃការឡើងថ្លៃម្ហូបអាហារយ៉ាងខ្ពស់ គឺ ១) កំនើនការប្រើប្រាស់របស់ប្រជាជនថ្នាក់កណ្តាលនៅប្រទេសចិន និងឥណ្ឌា ២) គ្រោះធម្មជាតិ និងគ្រោះមហន្តរាយបង្កដោយមនុស្ស និង ៣) ការឡើងថ្លៃប្រេង និងការធ្លាក់ថ្លៃប្រាក់ដុល្លារUS ។ សំនួរដ៏សំខាន់មួយគឺ តើកម្ពុជាអាចទាញយកផលចំណេញបានទេពីបាតុភូតសកលបែបនេះ ដើម្បីបង្កើនផលិតភាព និងចំរុះកម្មកសិកម្ម ។

ចំពោះបាតុភូតសកលខាងលើនេះ គេឃើញមានមតិទាំងវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន ដែលអាចស្រាវជ្រាវ និងពន្យល់បំភ្លឺដោយប្រើទិន្នន័យដែល CDRI ប្រមូលបាននៅឆ្នាំ២០០១, ២០០៤/០៥ និង ២០០៨ ។ ទីមួយ ប្រសិនបើម្ហូបអាហារនៅតែមានថ្លៃខ្ពស់ កម្ពុជាអាចទទួលបានឱកាសមាសពីរសំរាប់: ១) ការគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ដីធ្លីកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីបង្កើនផលិតកម្ម និងចំរុះកម្មកសិកម្ម និង ២) ការទទួលបានផលចំនេញខ្ពស់ពីតំរូវការឋិតថេរនូវទំនិញកសិកម្ម ។ ប្រសិនបើវាពិតដូច្នេះមែន ការឡើងថ្លៃម្ហូបអាហារក៏អាចទាក់ទាញវិនិយោគលើបច្ចេកវិទ្យា និងគំនិតថ្មៃប្រឌិតថ្មីខាងកសិកម្ម ដែលអាចបង្កើតការងារសំរាប់អ្នកក្រនៅជនបទ និងនាំឱ្យមានការបែងចែកប្រាក់ចំនូលកាន់តែប្រសើរ។ ផលចំនេញទទួលបានពីកំណើនផលិតកម្មកសិកម្ម និងទីផ្សារ អាចជួយឱ្យកម្ពុជាសំរេចបានកំនើនកាន់តែលឿន ព្រមទាំងការបែងចែកប្រាក់ចំនូល និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រកាន់តែប្រសើរ ។

ចំពោះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានវិញ ក្នុងរយៈពេលខ្លីនិងមធ្យម ម្ហូបអាហារនិងប្រេងមានថ្លៃខ្ពស់ អាចពន្យឺតការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ព្រមទាំងអាចធ្វើឱ្យភាពក្រីក្ររីករាលដាល និងកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរថែមទៀត ។ ផលប្រយោជន៍ សំរាប់ផលិតកម្មកសិកម្មអាចមានតិចតួចបំផុត ហើយស្ថានភាពអំណោយផលក៏កាន់តែមានតិចសំរាប់បណ្តាអាជីវកម្មខាងកសិកម្ម។ ដោយឡែក ស្ថានភាពអាចមិនអំណោយផលទេសំរាប់ការកែលំអបច្ចេសទេសកសិកម្ម នៅក្នុងបរិយាកាសនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអន់ខ្សោយ ការគាំទ្រទន់ខ្សោយខាងស្ថាប័ន និងចំនាយប្រតិបត្តិការខ្ពស់ សំរាប់ពាណិជ្ជកម្មផលិតផលកសិកម្ម។ សម្មតិកម្មនេះអាចសមស្របខ្លាំងសំរាប់កម្ពុជាដែលត្រូវនាំចូល ធាតុចូលកសិកម្មភាគច្រើន ដូចជា ជី និង ពូជដំណាំមានទិន្នផលខ្ពស់ ជាដើម ។ សព្វថ្ងៃនេះហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកំពុងតែអភិវឌ្ឍឡើងក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែកម្ពុជាដើរយឺតជាងគេឆ្ងាយណាស់ បើធៀបនឹង ប្រទេសឯទៀតដែលមានសក្តានុពលជំរុញកំនើននាំមុខដោយកសិកម្ម ។ ថ្លៃប្រេងខ្ពស់អាចធ្វើឱ្យឡើងថ្លៃធាតុចូលកសិកម្ម និងកាត់បន្ថយអត្រាចំនេញលើផលិតផល បើសិនផលិតផលឡើងថ្លៃយឺតជាង។ ថ្លៃប្រេងខ្ពស់ក៏អាចបង្កើនថ្លៃទំនិញប្រើប្រាស់ និងបង្កើនថ្លៃទ្រទ្រង់ជីវភាពនៅជនបទក្នុងកំរិតមួយដែលមិនអាចប៉ះប៉ូវបានដោយ ផលចំនេញតិចតួចបានមកពីផលិតកម្ម និងប្រាក់ចំនូលលើការលក់ពលកម្មកសិកម្ម ។ ការគួបផ្សំផលប៉ះពាល់ទាំងនេះ អាចធ្វើឱ្យសន្តិសុខស្បៀងកាន់តែយ៉ាប់យ៉ឺន ភាពក្រីក្រកាន់តែមានច្រើន កំណើនភាពគ្មានដីធ្លីកាន់តែស្ទុះលឿន ។ អ្នកក្រគ្មានដីដែលត្រូវទិញម្ហូបអាហារពីគេ អាចជួបអសន្តិសុខស្បៀង ។ កំណើនចំនាយលើម្ហូបអាហារ បានន័យថាអ្នកក្រមានប្រាក់កាន់តែតិចសំរាប់ចំនាយលើការសិក្សារបស់កូន ដូច្នេះពួកគេមិនអាចចាប់យកឱកាសល្អដើម្បីចាកផុតពីភាពក្រីក្រទេ ។ តើកម្ពុជាត្រូវធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីជំនះលើបញ្ហាប្រឈមទាំងនេះ និងទាញយកផលចំណេញពីការឡើងថ្លៃម្ហូបអាហារ?

សំនួរទាំងឡាយដូចខាងលើអាចសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងបកស្រាយបំភ្លឺដោយប្រើទិន្នន័យបានមកពីអង្កេតគ្រួសារនិងអង្កេតថ្លៃទំនិញកាលពីលើកមុនៗ ។ អង្កេតគ្រួសារផ្តល់ទិន្នន័យស្តីពី ១) កម្មសិទ្ធិដី លំនាំប្រើប្រាស់ដី ផលិតភាពដី និងការលក់ដី, ២) អ្នកទិញ និងអ្នកលក់សុទ្ធនូវស្រូវអង្ករ ៣) ថ្លៃផលិតផលកសិកម្មនៅទីផ្សារក្នុងភូមិ, ៤) ចំនូល និងចំនាយ, ៥) ជំរើសការងារ និង ៦) អន្តរាគមន៍អភិវឌ្ឍន៍ និងការទទួលបានព័ត៌មាន។ អង្កេតថ្លៃ បានផ្តល់កំរិតថ្លៃនៃទំនិញប្រើប្រាស់ធម្មតាជាអាហារ និង មិនមែនអាហារ ចំនួន ១០៦មុខ នៅតាមទីផ្សារក្នុងភូមិ ស្រុក និង ខេត្ត ។

៣. ការតាមដានផលប៉ះពាល់ និងវិធីសាស្ត្រវាយតំលៃ

ព្រមជាមួយនឹងទិន្នន័យជាក្រុម បានមកពីសំភាសន៍គ្រួសារនៅឆ្នាំ១៩៩៦, ២០០១, ២០០៤/០៥ និង២០០៨ នឹងមានការពិនិត្យអង្កេតយ៉ាងល្អិតល្អន់លើប្រធានបទស្រាវជ្រាវទាំង ៥ តាមរយៈ បទសំភាសន៍ពាក់កណ្តាល រៀបរយ និងការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅ នៅខែកញ្ញា-តុលា ២០០៨ ។ MOPS បានបង្ហាញថា ប្រជាជនជនបទមានសមត្ថភាពខុសៗគ្នា ដើម្បីទាញយកផលចំណេញពីឱកាសល្អដែលផុសចេញពីការអភិវឌ្ឍ និងកំនើន ។ អន្តរាគមន៍គោលនយោបាយតែម្យ៉ាង មិនអាចជួយអ្នកក្រ អ្នកមិនក្រ បុរស/នារី ទាំងអស់បានទេ ប្រសិនបើអន្តរាគមន៍នោះមិនបានដោះស្រាយកំហិត និងកសាងកំលាំងឱ្យពួកគេ ដើម្បីឱ្យពួកគេបានចូលរួមនៅក្នុង កំនើន និងការអភិវឌ្ឍ ។

កន្លងមកមានការជជែកវែកញែកក្តៅគគុកពីវិធីតាមដាន និងវាយតំលៃដ៏សមស្រប សំរាប់វាស់វែងពីផលប៉ះពាល់នៃ ការធ្វើអន្តរាគមន៍ ។ ការវាយតំលៃផលប៉ះពាល់ ជារឿយៗផ្តោតលើលទ្ធផលចុងក្រោយលើសុខមាលភាព មិនមែនលើតែលទ្ធផលគំរោង រឺក្របខ័ណ្ឌនៃគោលគំនិត និងការអនុវត្តនោះទេ។ ដោយបានយកមតិទាំងនេះមកពិចារណា PDS នឹងឆ្លៀតប្រើប្រាស់ទិន្ន័យបែបបរិមាណនៃគ្រួសារជាក្រុម និងឆ្លងវិស័យ ដែលបានពីអង្កេតនៅពេលខុសៗគ្នា ដើម្បីកំនត់ពីអ្នកបានទទួលផល និងអ្នកមិនបានទទួលផលពីអន្តរាគមន៍ (រឺ ប្រធានបទស្រាវជ្រាវសំខាន់ៗទាំង ៥) និងការប្រែប្រួលខាងសុខមាលភាព និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រក្នុងភូមិសិក្សា ។ អថេរអាចវាស់វែងបានសំខាន់ៗសំរាប់ការសិក្សានេះ គឺមានបំរែបំរួលក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រាក់ចំនូល ទ្រព្យសកម្មមានផលិតភាពនិងគ្មានផលិតភាព ផលិតភាពដី និងការទទួលបានសេវាកម្មសង្គមផ្សេងៗ ។ ម្យ៉ាងទៀត អថេរការប្រើប្រាស់ នឹងយកមកប្រើដើម្បីកំនត់អ្នកក្រ និងអ្នកមិនក្រ ព្រមទាំង ចលនាគ្រួសារធៀបនឹងនិន្នាការសហគមន៍ ។

ដោយគួបផ្សំនឹងទិន្នន័យសិក្សាតាមបណ្តោយពេល ការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅ និងបទសំភាសន៍ពាក់កណ្តាលរៀបរយ គួរតែអាចឱ្យគេធ្វើវិភាគស៊ីជំរៅពីបែបបទ និងមូលហេតុដែលអ្នកក្រ អ្នកមិនក្រ ក្រុមមានចលនាផ្សេងៗ ស្ត្រី និងបុរស បានទទួលផលប្រយោជន៍ពីអន្តរាគមន៍ រឺនិន្នាការសហគមន៍នាបច្ចុប្បន្ន។ បញ្ហាប្រឈមចំបងក្នុងការវាយតំលៃពីផលប៉ះពាល់ គឺការកំនត់ពីអ្វីដែលកើតឡើងជាក់ស្តែង នឹង អ្វីដែលមិនត្រូវកើតឡើងបើសិនគ្មានអន្តរាគមន៍ ។ បញ្ហានេះក៏ជាកំហិតមួយសំរាប់ PDS ដែរ ដោយសារគេរ៉ុដំណែលនៃការរចនារៀបចំគោលដៅ និង របៀបយកគំរូតាង ដែលការសិក្សានេះត្រូវទទួលយកពីការសិក្សាលើកមុន។[២]

(តទៅទំព័រ ១៨)